

Správy za posledné dni k 20.3.2015

Cukru je na trhu dost', ceny dosahujú dno

(18.03.2015; www.pravda.sk; Spravodajstvo, 15:00, s. -; Linda Nagyová Pravda)

Klesajúce ceny cukru nezastavili rast slovenskej produkcie bieleho zlata. Domáce cukrovary v roku 2014 vyprodukovali až o dvadsať percent cukru viac ako v roku 2013.

Prebytok produkcie cukru na trhu a nižšia cena cukru, ktorá napríklad na burze Intercontinental Exchange poklesla v piatok na najnižšiu úroveň od roku 2009, nespôsobuje problémy len producentom v Brazílii, kde ich skrachovalo už desať percent. V sektore majú starosti aj na Slovensku.

"V najbližších troch rokoch sa podľa mňa rozhodne o tom, ktoré cukrovary tu prežijú. Nielen v Brazílii, Argentíne, ale aj v Európskej únii. Pretože tu prebieha učebnicová obchodná vojna medzi jednotlivými spracovateľmi, výrobcami cukru. Keďže sme v európskom deformovanom prostredí, nerozhodne ten, kto je lepší, ale rozhodnú politici," myslí si Róbert Kovács, predseda Zväzu pestovateľov cukrovej repy.

"Na rozdiel od Nemcov a Rakúšanov nemáme dotovanú červenú naftu. Červená nafta na mojom 1 550 hektárovom pozemku činí zvýšené náklady 20 až 25-tisíc eur ročne. Nemáme podporu poisteného, na rozdiel od väčšiny európskych krajín. Platíme daň z pozemkov. Toto sú všetko výdavky, ktoré nás zaťažujú a ktorými sme hendikepovaní oproti ostatným krajinám," dodáva Kovács.

Cukrovarníctvu nehrá do karát spotreba cukru, ktorá z roka na rok klesá. Podľa štatistických údajov klesla u nás za ostatných dvadsať rokov až o vyše desať kíl ročne na obyvateľa. Ak ešte v roku 1990 spotreboval v priemere jeden obyvateľ takmer 42 kíl cukru ročne, v minulom roku to bolo približne 31 kíl. Celosvetovo však spotreba komodity rastie najmä pre rast populácie.

V najbližšom období navyše sektor trhu s cukrom čaká náročné obdobie, ktoré má vyvrcholiť zrušením kvót medzi budúcim rokom a rokom 2017. V súčasnosti má totiž každý štát v Európe pridelenú kvótu na výrobu cukru. "V súčasnosti je stanovená základná cena cukrovej repy na 26 eur 29 centov, ktorá je garantovaná pre pestovateľa. Čo sa týka budúcnosti, trh sa bude liberalizovať, tým pádom bude závisieť od ponuky a dopytu. Určitá ochrana tu však bude existovať. Zmluvy medzi pestovateľmi a spracovateľmi cukrovej repy sú veľmi dôležité," hovorí Dušan Janíček, podpredseda predstavenstva Slovenského cukrovarníckeho spolku.

Petr Habiger, analytik spoločnosti Colosseum, predpokladá, že cena komodity v Európskej únii môže aj naďalej klesať. "Pre uvoľnené kvóty sa dá predpokladať, že produkcia ďalej porastie. Ceny by tak postupne mohli klesať celý tento rok až do novej úrody," vysvetľuje Habiger.

O nadprodukcii v Európe hovorí aj Robert Kovács, ktorý ju vníma ako dôsledok plánovanej zmeny systému. "V Rakúsku, Taliansku prekročili kvóty, zaplatili pokutu, aby si vytvorili pozíciu pre ďalší vývoj. Podobne sme sa však zachovali aj my," dodáva Kovács.

Predseda predstavenstva Slovenského cukrovarníckeho spolku Michal Abelovič už pokles cien neočakáva. "Napriek tomu, že medzi rokmi 2014 a 2015 bude svetová produkcia vyššia ako výroba, zásoby cukru zo starších kampaní pretrvávajú, majú vplyv na cenu, ale predpokladáme, že už v tomto roku sa tieto staré produkty spotrebujú a cena by mala začať stúpať na svetovom trhu," myslí si Abelovič. Oblasť cukrovarníctva priamo a nepriamo zamestnáva na Slovensku 3-tisíc ľudí. Cukor vyrobený na Slovensku sa exportuje napríklad do Tadžikistanu, Izraela či Mongolska.

Cukrovarníci hlásia rekordnú kampaň. Slovensko je v produkcii cukru sebestačné

(17.03.2015; www.aktualne.sk; Ekonomika, 15:51, s. -; SITA)

Cukrovarníci hlásia rekordnú kampaň. Slovensko je v produkcii cukru sebestačné

BRATISLAVA - Slovensko je v produkcii cukru sebestačné. Konštatovali to v utorok na tlačovej besede zástupcovia Slovenského cukrovarníckeho spolku. V cukrovarníckej kampani 2014/2015, ktorá trvala od 6. septembra minulého roka do 6. marca tohto roka, vyprodukovali dva cukrovary, cukrovar v Trenčianskej Teplej a cukrovar v Seredi, spolu 213 266 ton cukru.

Cukrovar v Trenčianskej Teplej a cukrovar v Seredi spolu vyprodukovali v období od 6. septembra 2014 do 6. marca tohto roka 213 266 ton cukru. V medziročnom porovnaní ide o takmer 20-percentný nárast.

V medziročnom porovnaní to predstavuje nárast o takmer 20 percent. Z tohto množstva predstavuje 112 319,5 tony kvótovaný cukor a 100 946,5 tony mimokvótovaný cukor.

Ako spresnil podpredseda Slovenského cukrovarníckeho spolku Dušan Janíček, kvótovaný a mimokvótovaný cukor vyplýva z nariadení Európskej komisie.

"Slovensko má pridelenú výrobnú kvótu na základe ktorej vyrába cukor, ktorý sa spotrebúva na vlastnom území, respektíve na území Európskej únie. Mimokvótovaný cukor musí byť vymenený do tretích krajín,

spotrebovaný do chemického priemyslu alebo prenesený do nasledujúceho obdobia," dodal.

Podľa Slovenského cukrovarníckeho spolku možno považovať kampaň za rekordnú, pretože dosiahnutá produkcia je najvyššia v období po reforme cukrovarníckeho priemyslu Európskej únie.

Príprava na kampaň začala už koncom roka 2013 výberom osevných plôch a kontraktáciou repy, ktorá sa na Slovensku zasiala na výmere 22 348 hektárov.

Podmienky pre pestovanie repy sú priaznivé

Podľa zverejnených informácií podmienky pre pestovanie repy boli priaznivé. "Po celé obdobie vegetácie bol dostatok dažďových zrážok, ktoré boli distribuované rovnomerne. Začiatok kampane bol kvôli vyšším dažďovým zrážkam mierne skomplikovaný. Situácia sa však stabilizovala a kampaň ďalej pokračovala plynule," priblížil Janiček.

V minulom roku sa urodilo v priemere 76,93 tony repy na jeden hektár, čo bol výrazný medziročný nárast, keď rok predtým úroda repy na hektár predstavovala 57,18 ton. Na pestovaní cukrovej repy sa v ostatnom roku podieľalo 213 pestovateľov repy na priemernej výmere 106,05 hektárov.

Spracovateľská kapacita cukrovarov dosiahla v spomínanej kampani úroveň viac ako 10 tis. ton repy na deň, pri priemernej vyťažnosti cukru 84,86 percenta.

AGROSALÓN 2015 - SPRIEVODNÝ PROGRAM

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Agrosalón 2015, s. 28; Redakcia)

25. 03. 2015, streda, pavilón K

10.00 - Slávnostné otvorenie výstavy 18.30 - Recepčia a odovzdávanie ocenení "Cena veľtrhu Agrosalón", Cena Roľníckych novín

26. 03. 2015, štvrtok, pavilón K

09.00 - 16.00 - Konferencia AGROBIZNIS v roku 2015 V rámci konferencie sa uskutoční finále súťaže NAJ agro dievča, NAJ agro chlapec a vyhlásenie výsledkov 3. ročníka súťaže NAJinovatívnejší stroj roka 2014. 08.30 - 09.00 - Prezentácia, občerstvenie 09.00 - 09.10 - Otvorenie 09.10 - 09.30 - Magdaléna Lacko-Bartošova, štátna tajomníčka MPRV SR: Nová SPP v EÚ Aké podporné schémy si zvolili jednotlivé členské štáty? 09.30 - 09.50 - Juraj Kožuch: Podporné schémy priamych platieb a neprojektových podpôr v rámci PRV 2014 - 2020 po roku 2015 09.50 - 10.10 - Ľubomír Partika: Zameranie projektových podpôr pre poľnohospodárov v rámci PRV 2014-2020 10.10 - 10.30 - Diskusia k SPP 2014 - 2020 10.30 - 10.50 - Ján Kopčo: Manažment agropodniku PD Pruské v nepriaznivom ekonomickom období 10.50 - 11.05 - Prestávka, občerstvenie 11.05 - 11.35 - Predstavenie finalistov súťaže NAJ agro dievča a NAJ agro chlapec 2015 11.35 - 12.00 - Rastislav Klembara: Ako môže môj podnik najlepšie nakupovať, predávať, plánovať a vyrábať? 12.00 - 12.25 - Michal Májek, komoditný portfólio manažér Tatra Asset Management: Očakávaný vývoj cien agrokomodít na globálnych burzách v roku 2015 12.25 - 12.50 - David Karkulín: Burzové zaistovanie v čase nízkych cien agrokomodít 12.50 - 13.15 - Ján Huba: Ako byť v ŽV efektívnejší 13.15 - 13.45 - Vyhlásenie výsledkov 3. ročníka súťaže NAJinovatívnejší stroj roka 2014 13.45 - 14.30 - Obed 14.30 - 16.00 - Finále a vyhlásenie výsledkov súťaže NAJ agro dievča a NAJ agro chlapec 2015

27. 03. 2015, piatok, pavilón K

10.00 - 11.30 - SEMINÁR: Obnova strojového parku poľnohospodárskych podnikov z pohľadu Programu rozvoja vidieka na roky 2014 - 2020 10.00 - 10.20 - Ing. Štefan Pepich, PhD.- NPPC - Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky v Rovinke - Veková štruktúra poľnohospodárskych strojov 10.20 - 10.40 - Ing. Juraj Huba - AGRION - Združenie dodávateľov pôdohospodárskej techniky v SR - Aktuálny stav v obnove poľnohospodárskej techniky na Slovensku 10.40 - 11.10 - Ing. Ján Baršváry - Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Program rozvoja vidieka 2014 - 2020 z hľadiska projektových podpôr 11.10 - 11.30 - Ing. Viera Štefancová - VÚB Leasing, s. r. o. Alternatívne možnosti financovania nákupu poľnohospodárskej techniky

28. 03. 2015, sobota

13.00 - 13.20 - Žrebovanie kupónov v expozícii Rybárstvo a Poľovníctvo - pavilón A 14.00 - 14.20 - Žrebovanie Návštevníckej súťaže v expozícii Profi Press - stánok č. 2 v pavilóne M2.

Liptáci kritizujú nižšie podpory

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Agrárna samospráva, s. 6; tasr)

Liptovská poľnohospodárska a potravinárska komora (LPPK) prostredníctvom svojho predsedu Miroslava Štefčeka podrobila ostrej kritike rapídne zníženie vyrovnávacej finančnej podpory pre poľnohospodársku prvovýrobu v znevýhodnených horských a podhorských oblastiach.

LUDROVÁ. "Zostali sme veľmi nemilo prekvapení, a bytostne sa to netýka len nás, Liptákov, ale viac ako dvoch tretín Slovenska. Paradoxne sa jednotná platba na plochu (SAPS) navýšila, no zároveň sa doslova rapídne znížila podpora pre znevýhodnené oblasti (ANC/LFA)," uviedol M. Štefček. Pripomenul, že v tejto

súvislosti rokovali s vedením MP RV SR. "Dostali sme prísľub, že táto problematika sa pri prvej príležitosti otvorí v Európskej komisii. Rozdiel medzi tzv. produkčnými a znevýhodnenými oblasťami sa dá vypočítať, a všetci musíme hospodáriť na tej pôde, ktorú máme," prízvukoval predseda LPPK. Nepríjemnou skutočnosťou podľa neho zostáva, že dotácie už budú žiadať podľa nových smerníc. "Pevne verím, že sa naplní ústretový prísľub ministra pôdohospodárstva, a že takto ušetrené peniaze budú v plnej miere použité na podporu znevýhodnených oblastí. Bude to aspoň určitá náplast," konštatoval.

Názory, ktoré mrzia

Nielen liptovských poľnohospodárov podľa neho mrzia názory, že sú to ľahko získané peniaze. "Bohužiaľ, vôbec to nie je pravda, ale absolútna neznalosť daných pomerov. Často dostávame otázku, akým podielom sa tieto platby podieľajú na našich ziskoch? Pravda je taká, že iba pomáhajú znižovať naše straty," vysvetlil. "Iba veľmi málo z nás hospodári so ziskom. Nie je to v neschopnosti manažmentov, ale v zle nastavených podmienkach. Keď sa to bude vyvíjať takýmto smerom, odrazí sa to v krajnotvorbe. Štát musí podporovať zmysluplné projekty. Odmenou bude návratnosť v zamestnanosti, v produkcii či v daňových odvodoch," dodal M. Štefček.

Oziminy a štart jarných prác

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Agrárna samospráva, s. 6; JANA HOLÉCIOVÁ)

Ročné obdobia sa lámu, vegetačný pokoj sa končí, a tak niet divu, že poľnohospodári už netrepežlivo pozerajú do kalendára či na ortuť teplomera, a čakajú na najvhodnejšiu príležitosť, aby vyšli v novej sezóne so strojmi do polí.

Poľnohospodári po zmiznutí snehovej prikrývky priamo v teréne zisťujú, v akom stave prezimovali plodiny, zasiaté v minulú jeseň, a či im ich momentálny stav skomplikuje - alebo na druhej strane uľahčí - začiatky jarných prác. Hoci zima prišla do niektorých oblastí pozvoľna, nakoniec sa ukázalo, že vlahy bolo vďaka snehovej pokrývke na poliach dosť, ba v mnohých prípadoch až extrémne veľa. Terén je preto vo viacerých oblastiach Slovenska príliš podmáčaný. Potvrdzuje to aj Ján Macko, podpredseda Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory vo Zvolene. Podľa neho bude trvať ešte minimálne dva týždne, kým sa dostanú s mechanizmami do polí. "U nás je miestami ešte stále aj snehová pokrývka. Keďže má prísť opäť sychravejšie počasie, predpokladáme, že do polí ešte pár dní nepôjdeme." Zástupca zvolenskej regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory očakáva aj výskyt chorôb na porastoch ozimín. Podobné správy o nadmernej zásobe vlahy v pôde prichádzajú aj z oblasti Lučenca, Krupiny, Galanty či Komárna. Tam majú roľníci polia až natoľko podmáčané, že budú musieť čosť nevyhovujúcich porastov repky vyorať, a tým sa im môžu jarné práce oddialiť. RPPK v Galante už oznámila, že v takomto stave majú približne 600 ha ozimín a 1 450 ha neosiatej pôdy. Odhadujú, že vyorať budú musieť okolo 250 ha. S vyorávkami repky počítajú aj v okolí Popradu.

Zver robí škody

Problém so škodami, spôsobenými poľovnou zverou na oziminách, najmä v repke, zasiahol veľkú časť Slovenska. Najväčšie škody hlásili začiatkom marca poľnohospodári v považskobystrickom, trenčianskom, bardejovskom či v krupinskom regióne. Potvrdzuje to aj Milan Halmeš, predseda Levickej regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, pretože u nich vysoká zver udupala a spásala 10 až 40 % repky. Aj preto všetci s napätím očakávajú, kedy vydá ministerstvo pôdohospodárstva usmernenie k lovu raticovej zveri, na základe ktorého by sa mal zvoliť spoločný postup poľnohospodárov a poľovníkov s cieľom zrealizovať stavy poľovnej zveri na Slovensku, a rozumnými krokmi zamedziť každoročným miliónovým škodám na poľnohospodárskych porastoch. V regióne Nového Mesta nad Váhom, Levíc či Trnavy zase vyčíňali premnožené hraboše. S prezimovaním porastov však nemôžeme spájať len samé negatíva. Regionálne komory hlásia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore aj pozitívne správy. Napríklad v Rimavskej Sobote sa tešia repkám, ktoré sa ukazujú vo veľmi dobrom stave; podnikatelia v oblasti Veľkého Krtíša sú zase spokojní s tým, že mráz ich porastom neublížil. Severné regióny, najmä okresy Kysuce, Čadca či Martin začiatkom marca ešte nevedeli určiť momentálny stav ozimín. Polia boli totiž pod snehom, vegetácia sa tam ešte prakticky nezačala.

Na juhu už do poľa

Južné regióny začínajú s jarnou inventarizáciou plodín a postupne už aj s prvými prácami na pôde. K takýmto oblastiam patrí napríklad levický región. Ani v tomto prípade sa však nedá povedať, že jarné práce sa tu rozbehli v každom poľnohospodárskom družstve približne v rovnakom čase. Levický región totiž s rozlohou takmer 100-tisíc hektárov patrí k veľkým produkčným oblastiam, a na tamojšie podnikanie má veľký vplyv aj jeho geografické členenie. Kým chladnejšia severnejšia časť, ležiaca pod Štiavnickými vrchmi, ešte len robí prípravu pôdy, južnejšie podniky už vysiali 1 500 až 2 000 hektárov jarného jačmeňa. Predseda Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Milan Halmeš pritom hovorí, že táto výmera je v porovnaní s minulým rokom menšia približne o 20 %. "Zníženie osevných plôch jarného jačmeňa súvisí s nižším záujmom nášho odberateľa o túto komoditu, pretože na trh uvádza nový druh výrobku, na ktorý nepotrebuje sladovnícky jačmeň." Treba diverzifikovať Tohtoročné jarné práce na poliach charakterizuje aj

ďalší fakt: diverzifikácia. Program rozvoja vidieka, ktorý Slovensku schválil Brusel začiatkom februára, určil v tejto oblasti presné pravidlá. Ak farmári budú chcieť dostať 70 eur na hektár pôdy, budú musieť dodržiavať princípy diverzifikácie plodín a na poliach už nepestovať len monokultúry. Po novom, ak majú ornú pôdu od 10 ha do 30 ha, vysadia na nej dve plodiny, pričom hlavná plodina nesmie pokrývať viac ako 75 % plochy. Na plochách nad 30 ha budú pestovať minimálne tri plodiny, pričom hlavná plodina nepokrýva viac ako 70 % ornej pôdy, a dve plodiny spolu nepokrývajú viac ako 95 % ornej pôdy.

Pán Nemeč, ďakujeme!

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Agrárna samospráva , s. 6; Redakcia)

Tisíce tlačových správ, vyjadrení do televízií, rozhlasu, agentúr... či len tak bežné rozhovory o poľnohospodárstve.

Má fenomenálnu pamäť, ovláda detaily komplikovanej agrárnej politiky, tyká si s mnohými poľnohospodárskymi odborníkmi: to je Stano Nemeč, od roku 2000 hovorca Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Pochádza z Častej v okrese Pezinok, v roku 1981 promoval ako inžinier ekonomie Vysoké školy ekonomickej v Banskej Bystrici. Pracovať začal v Čedoku. Redaktorský chlebíček ochutnal v časopise Slovaftár, a neskôr prispieval do viacerých periodík (Roľnícke noviny, Smena, Šport...). V máji 1993 bol pri zrode Spravodaja SPPK, aj vďaka nemu začal externe spolupracovať so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou. A od 1. 1. 2000 už bol jej interný zamestnanec vo funkcii hovorcu. K 1. aprílu 2015 sa jeho pôsobenie v SPPK prerušuje, ale my veríme, že sa nekončí. Ako sám hovorí, sťahuje sa do úzadia venovať sa svojmu zdraviu. V budúcnosti však nevyklučuje ďalšiu spoluprácu so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou. Stano, za Váš prínos v oblasti poľnohospodárstva Vám patrí veľká vďaka! Vážime si, s akou zodpovednosťou a profesionalitou ste pristupovali k náročnému každodennému hovorcovskému chlebíčku. Prajeme Vám hlavne pevné zdravie, a veríme, že k poľnohospodárstvu sa nanovo vrátite.

Za plnenie zákona je zodpovedná aj SPPK

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Agrárna samospráva , s. 6; TATIANA BELOVÁ)

Parlament vo štvrtok (12. 3. 2015) schválil návrh zákona o odbornom vzdelávaní a príprave. Jeho hlavným cieľom je transformácia systému vzdelávania na stredných odborných školách previazaním na zamestnávateľov a potreby trhu práce v systéme duálneho vzdelávania.

V systéme duálneho vzdelávania žiak absolvuje praktickú časť vzdelávania priamo u zamestnávateľa a teoretickú časť vzdelávania na strednej odbornej škole. "Duálne vzdelávanie má na Slovensku dlhodobú tradíciu. Nestavíme nič úplne nové, len potrebujeme naštartovať to, čo sme tu už pred 25 rokmi mali. Je načase vrátiť sa k overenému modelu, kedy sa žiaci pripravovali na výkon povolania priamo v podnikoch, získavali správne pracovné návyky a potrebné vedomosti - a tým aj reálnu šancu uplatniť sa na trhu práce práve v odbore, ktorý vyštudovali. Verím, že zmena systému vzdelávania prospeje k zlepšeniu kvality odborného vzdelávania na Slovensku, čo považujem za kľúčové," zdôraznil na margo prijatého zákona Milan Semančík, predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Zákon upravuje najmä podmienky vstupu zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania na stredných odborných školách, podmienky vykonávania duálneho vzdelávania u zamestnávateľov, podmienky spolupráce zamestnávateľov so strednými odbornými školami, ich spoluúčasť pri plánovaní vzdelávacích potrieb trhu práce a tvorbe obsahu vzdelávania. Predpokladá tiež, že bude doriešené aj financovanie celého projektu, za realizovanie ktorého je zodpovedných sedem profesijných združení a komôr - medzi nimi aj SPPK. To sa však, podľa viceprezidenta AZZZ Rastislava Machunku, má riešiť cez štátny rozpočet a nie zákonom o duálnom vzdelávaní. "Navrhnutý model má ambíciu a zároveň aj reálnu šancu zvýšiť kvalitu a uplatniteľnosť absolventov stredných odborných škôl. Ak však má skutočne dobre fungovať, potom je nevyhnutné zo strany štátu zabezpečiť aj primerané financovanie nastavených zmien v systéme vzdelávania, ktoré bude na jednej strane motivačné pre vstup zamestnávateľa a na strane druhej bude motivačné a udržateľné pre stredné odborné školy. To je nevyhnutné vyriešiť cez štátny rozpočet," uviedol Milan Semančík.

Snažíme sa o zjednodušenie

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Spravodajstvo , s. 2; tasr)

Slovensko ako krajina, ktorá predsedá Vyšehradskej štvorke (V4), sa v rámci zasadnutí Rady EÚ pre poľnohospodárstvo snaží presadiť zjednodušenie niektorých prvkov Spoločnej poľnohospodárskej politiky (CAP).

BRUSEL. V pondelok to v Bruseli potvrdila štátna tajomníčka Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Magdaléna Lacko-Bartošová. Pripomenula, že téma zjednodušovania CAP je "silná" aj pre Európsku komisiu, a je jednou z priorit eurokomisára pre poľnohospodárstvo Phila Hogana. Ten si už

vyžiadal od členských štátov EÚ ich postoje k tejto téme. "Slovensko je predsedajúcou krajinou V4, a preto sme pripravili usmernenia, ktoré podporili všetky členské krajiny V4 plus tri ďalšie krajiny Bulharsko, Rumunsko a Slovinsko," uviedla M. Lacko-Bartošová. Podľa jej slov pri návrhoch na zjednodušenie CAP ide o oblasť prvého piliera, čiže o priame platby poľnohospodárom, týka sa to aj častí druhého piliera, čiže rozvoja vidieka a tiež systému kontrol. "Vyzývame komisiu, aby sa tejto oblasti venovala, a aby sme v budúcnosti hovorili o zjednodušení v oblastiach zazeleňovania, kontrol, ďalej to môže byť oblasť aktívneho poľnohospodára a tiež sankcie v prvom roku implementácie tejto politiky," konštatovala M. Lacko-Bartošová. Pripomenula, že SR presadzuje názor, aby rok 2015 ako prvý rok implementácie CAP bol vnímaný ako "nastavovací" pre túto novú politiku. To znamená, aby sa ešte neprikráčilo k uplatňovaniu sankcií pre členské štáty, aby pomoc EÚ bola vnímaná v odpustení prípadných chýb, ktorých sa štáty dopustia. "Zatiaľ to bola skôr všeobecná situácia, ale aj s inými členskými štátmi sa budeme snažiť apelovať na to, aby v prvom roku implementácie, keď je veľa nových implementačných nariadení a keď poľnohospodári boli dlho v nejasnosti, aby tie vysoké sankcie neboli uplatnené," opísala situáciu M. Lacko-Bartošová.

Čosi sme už presadili

Slovensku sa už v rámci návrhov na ekologizáciu poľnohospodárstva podarilo presadiť niekoľko pracovných bodov, ktoré boli zahrnuté do pripraveného nariadenia Európskej komisie. To by malo začať platiť od 1. januára 2018, ak sa však členské štáty nedohodnú, hrozí jeho stiahnutie. Aj na túto tému upozornila štátna tajomníčka MP RV SR Magdaléna Lacko-Bartošová. V rámci zasadnutia Rady EÚ pre poľnohospodárstvo v Bruseli uviedla, že diskusie boli zamerané na tému ekologického poľnohospodárstva, o ktorom už členské štáty diskutujú vyše roka. Pripomenula, že SR už dávnejšie pripravila k tejto téme spoločnú deklaráciu, a niektoré body z tohto dokumentu boli v Rade akceptované a boli zahrnuté aj do pozmeňujúceho textu nariadenia, ktoré pripravuje Európska komisia. "Pre nás je dôležitá otázka zmiešaných fariem," zdôraznila M. Lacko-Bartošová. Ide o farmy, na ktorých sa paralelne realizuje ekologická výroba. Požiadavka na podporu zmiešaných fariem už bola premietnutá do textu Rady, ako však pripomenula M. Lacko-Bartošová, súbežne s členskými štátmi únie o tomto návrhu rokuje aj Európsky parlament (EP), a odtiaľ prichádzajú správy, že europoslanci zmiešané farmy veľmi nepodporujú. Kompromis sa bude musieť dosiahnuť v rámci triológu, teda rokovaniami medzi Radou, Komisiou a EP. M. Lacko-Bartošová spresnila, že na Rade ministrov sa hovorilo najmä o nepovolených látkach v ekologických produktoch, čo sa týka rezíduí v pesticídoch, kde sa členské štáty vyjadrili k tomu, či chcú povolené limity alebo nulový limit pre rezíduá.

Dobré pre kupujúcich, zlé pre farmárov: Zlacnejú mlieko a syry, kto na to doplatí?

(18.03.2015; www.cas.sk; Čas.sk, 11:55, s. -; red, Novy Cas)

Už len dva týždne a v obchodoch sa zmenia cenovky na mliečnych výrobkoch a syroch. Zníženie cien potvrdili odborníci.

Liter mlieka môže ísť dole aj o 8 centov. Čo vyzerá ako dobrá správa pre nakupujúcich, nie je až taká dobrá pre výrobcov mlieka a družstvá. Niektorí z nich sa obávajú najhoršieho a hovoria o zrušení chovov dojníc, či dokonca prepúšťaní. Európska únia už od apríla nebude brániť produkcii mlieka a ustupuje od kvót. V praxi to znamená, že producenti môžu vyrábať toľko mlieka, koľko uznajú za vhodné. Tiež to, že slovenskí spracovatelia mliekarenských výrobkov viac nebudú musieť nakupovať časť mlieka od našich producentov a budú môcť napríklad brať lacnejšie od zahraničných dodávateľov. Hoci má táto zmena za následok zníženie cien jogurtov, mlieka, masla či syrov na pultoch potravín aj o 10 percent, objavujú sa hlasy, ktoré hovoria o likvidačnej situácii pre slovenských producentov mlieka. S tým môže súvisieť rušenie celých chovov a prepúšťanie v pôdohospodárstve.

Zahraničiu nevedia konkurovať

"Spoločná poľnohospodárska politika nedosiahla spravodlivý systém prideľovania dotácií. Preto ani slovenskí farmári a ani slovenskí výrobcovia potravín nedokážu konkurovať okolitým štátom EÚ. Najmä štáty s rozsiahlou poľnohospodárskou produkciou, ako sú Nemecko, Francúzsko, ale aj Poľsko, sa intenzívne pripravujú na zrušenie kvót na produkciu mlieka a svojou produkciou prispievajú k zintenzívneniu tlaku na ceny mlieka," hovorí o probléme riaditeľka Potravinárskej komory Jarmila Halgašová. "Naši prvovýrobcovia majú dlhodobé straty, hoci sa prijali nejaké opatrenia zo strany ministerstva. Problém s cenami je preto, že je ho veľká nadprodukcija. Nielen v Európe, aj v Austrálii, na Novom Zélande či v Spojených štátoch. Spotreba tak rastie pomalšie ako produkcia," pridáva sa Margita Štefániková zo Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka. Väčšina chovateľov má preto obavy a hovorí o najhoršom. "Ak by sa znižovala výkupná cena mlieka, tak už nebudeme zachraňovať stádo, ale ho zrušíme," priznala Janka Fazekasová z Roľníckeho družstva Trhovište s tým, že momentálne zamestnávajú 30 ľudí a pri zrušení chovu by viac ako polovica musela odísť.

Becík nezúfa

Existujú však aj farmári, ktorí tvrdia, že na vyplakávanie nie je dôvod. Patrí medzi nich napríklad bývalý

minister poľnohospodárstva Stanislav Becík, ktorý predsedá družstvu v Dvoroch nad Žitavou. Podľa neho by slovenskí farmári s likvidáciou kvót nemali mať žiadne problémy. "Po prvé, Slovensko ich nikdy neplnilo ani na 80 %. A po druhé, chovatelia, tak ako iné priemysly, sa musia prispôbiť podmienkam," myslí si. Exminister, ktorý o poľnohospodárstve rozpráva ako z veľkej knihy, je rozčarovaný z neustáleho plaču väčšiny chovateľov nad výkupnými cenami mlieka. "Keď ho nedokážu vyrobiť lacnejšie, je logické, že nariekajú. Prečo však chovajú čierne kravy, ktoré sú náročnejšie na chov? Oveľa jednoduchšie, a aj lacnejšie, je chovať naše pôvodné strakaté plemená. Jednoducho je to o nevhodnosti chovaného plemena. Krava musí byť dlhovoká, aby sa aspoň sedemkrát otelila. U sedliaka sa kedysi krava otelila aj desaťkrát, tak prečo to nejde teraz?" tvrdí Becík, ktorý chová v družstve 780 kusov dobytky. Keďže v súvislosti so zrušením kvót hrozí aj prílev zahraničných mliečnych výrobkov na naše pulty potravín, pýtali sme sa ministerstva pôdohospodárstva, ako tomu zabrániť. "Neočakáva sa enormný nárast zahraničných mliečnych výrobkov na slovenskom trhu, pričom prioritou rezortu bude naďalej propagovať výrobky z domáceho trhu a klásť dôraz na ich zastúpenie v obchodných reťazcoch," odpovedali nám z rezortu.

Stanislav Becík tvrdí, že pozná recept na záchranu farmárov. Autor - juh, anc

Čo spôsobí zníženie cien mlieka

Prvovýrobcovia

Roľnícke družstvo Trhovište:

- Dúfajme, že k zníženiu výkupných cien mlieka nedôjde, inak zrušíme chov dojníc. Tým príde o prácu veľa ľudí a vplyv to bude mať aj na firmy, ktoré nás zásobujú prípravkami na živočíšnu výrobu.

Poľnohospodárske družstvo Voľa:

- Nebudeme sa hrnúť do nejakých veľkých investícií, pretože doba vyzerá neistá. Určite bude časť chovateľov zvažovať zrušenie chovu dojníc. Ak budú produkovať stratu, nebudú držať ani svojich zamestnancov.

Spracovávatelia

MILSY, Bánovce nad Bebravou:

- Mlieko máme výlučne od slovenských výrobcov. Výkupná slovenská cena kopíruje vývoj na európskom trhu. Pokiaľ sa cena zníži tu aj v Európe, tak sa bude znižovať aj naša cena. Ak sa nič nezmení, cena zostane rovnaká.

Milk-Agro, Prešov: - Nie je to pre nás také smerodajné, pretože sme jediná mliekareň na Slovensku, ktorá má v zmluve zakotvenú minimálnu cenu. Aj keď Slovensko pôjde pod nejakú cenu, tak my sa budeme držať na 31 centoch. Ak bude inde cena nižšia o 20 - 30 %, tak to neudržíme ani my.

Nabaliť sa môžu obchodníci

Pokiaľ cena mlieka pôjde nadol, niektoré mliekarenské spoločnosti podľa toho upravujú ceny svojich výrobkov a obchodníkom ich tak budú predávať lacnejšie. Tí to však môžu podľa Pavla Durca z družstva Vrátno využiť. Ceny v niektorých potravinách by sa tak nakoniec vôbec zmeniť nemuseli.

Rozmanitosť a zdravá konkurencia

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Publicistika, s. 3; MALVÍNA GONDOVÁ)

Možnosti rozvoja spolupráce poľských a slovenských obchodných partnerov boli hlavnou témou poľsko-slovenskej hospodárskej konferencie, ktorú v minulom týždni zorganizovalo Veľvyslanectvo Poľskej republiky na Slovensku v spolupráci s Ministerstvom poľnohospodárstva a rozvoja vidieka Poľskej republiky.

Svojimi prezentáciami a diskusnými príspevkami prispeli k programu konferencie najvyšší predstavitelia Stredoeurópskej obchodnej rady, Poľskej organizácie pre obchod a distribúciu, Poľskej federácie výrobcov potravín, Zväzu obchodu a cestovného ruchu Slovenska a zástupcovia obchodných reťazcov pôsobiacich na Slovensku. Jedným z účastníkov bol aj pán Tadeusz Frąckowiak, spolumajiteľ regionálneho veľkoobchodu s potravinami a nápojmi na Slovensku, ktorý tu pôsobí aj v poľnohospodárskej prvovýrobe. Jeho poľské korene a časté kontakty s partnermi za našou severnou hranicou spolu s dlhoročnými skúsenosťami s podnikaním na Slovensku nám poskytli široký priestor na otázky k situácii v poľnohospodárstve, výrobe a obchode s potravinami tak v Poľsku, ako aj na Slovensku.

Prečo je medzi Poľskom a Slovenskom taký veľký rozdiel v produkcii domácich potravín?

Základným rozdielom medzi našimi krajinami je to, že Poľsko je veľká krajina s malými fabrikami a Slovensko je malá krajina s veľkými fabrikami. Tradícia malého podnikania a malých výrob sa na Slovensku veľmi dôsledne obmedzila počas socializmu a dodnes sa obnovila len v sporadických prípadoch. V Poľsku bolo podnikanie aj farmárčenie v malom možné aj počas socializmu a okrem toho sú Poliaci rodenými obchodníkmi. To všetko im dáva výhodu aj v oblasti výroby a distribúcie potravín. Poľsko je agrárnou krajinou a Poliaci nečakajú na to, čo im spadne z neba, ale snažia sa privyrobiť si a využiť možnosti u seba doma a v svojom regióne. Snažia sa podnikat' s tým, čo majú doma - ovocie, zelenina a hľadajú na výrobu nenáročných priestorov. Vznikajú takto produkty rôzneho druhu a je ich veľmi veľa. Nedávno som si dal tú námahu a spočítal na pulte poľského obchodného reťazca rôzne druhy džemov a konfitúr (džemy s celými

kúskami ovocia, pozn. aut.) - bolo ich 21, z toho iba jeden bol zahraničného pôvodu, ostatné vyrobili rôzni poľskí výrobcovia. Podobne med - 17 poľských, jeden zahraničný. Množstvo výrobcov vytvára rôznorodosť a zároveň prirodzenú konkurenciu. Veľa z produktov sa aj spotrebuje v rámci regiónu. Základom podnikateľských úspechov najmä menších výrobcov je regionálna výroba a regionálna spolupráca, čo na Slovensku nachádzame len sporadicky. Veľké fabriky sú oproti tomu veľmi citlivé na každý výkyv na trhu a spolu s nimi aj tisíce ľudí, ktorí sú v nich zamestnaní.

Často sa hovorí, že drobné výrobné potravín v Poľsku nie sú kontrolované úradmi a potraviny sú nekvalitné. Je to podľa vás pravda?

Ako som už spomínal, sú tu základné rozdiely v štruktúre výroby. Aj na najvyšších úrovniach sa kritizovalo, že poľský systém kontroly nie je taký prísny a presný ako na Slovensku. Tradícia podnikania je však v Poľsku iná a rozdrobenosť podnikov je veľká. Tých niekoľko málo väčších podnikov na Slovensku stihne skontrolovať niekoľko málo kontrolórov, v Poľsku je takmer nemožné často kontrolovať tisíce drobných podnikov v každom regióne. Na Slovensku sa prednedávnom vytvorila ilúzia, že v Poľsku sú nekvalitné potraviny. Môžem zodpovedne povedať, že to nie je pravda, nakoľko Poľsko je druhý najväčší exportér potravín v Európe. V Poľsku sa predávajú takmer výlučne kvalitné potraviny spĺňajúce európske štandardy. Najlepším kontrolórom je konkurencia medzi malými výrobcami, nie je možné prísť na trh s niečím zlým. Výrobca predsa nemôže klamať v regióne, kde predáva a väčšina ľudí sa vzájomne pozná; jeho nekvalitné výrobky by nikto nekupoval a regionálni spotrebiteľia nie sú odkázaní na takéto produkty, kúpia si kvalitnejšie od iných a ešte ho vykričia v nedeľu v kostole, že "to je ten, čo nás klame". Je možné však aj to, že na základe požiadaviek zo zahraničia niektorí výrobcovia boli schopní dodať aj menej kvalitné produkty a pokiaľ bola požiadavka vyrobiť niečo za euro, čo normálne stojí dve eurá, tak to aj vyrobili. Podľa mojich vedomostí také prípady patria ale do minulosti.

Čo by teda pomohlo rozvoju podnikania v potravinárstve na Slovensku?

Myslím si, že pri kontrolách by sa mala v prvom rade posudzovať miera zdravotnej závažnosti, nakoľko jedna odpadnutá kachlička sa dá rýchlo opraviť a nikto z toho neochorie. Nemali by sme štváť ľudí proti niečomu, ale dať im možnosť voľby. Ako dôležitú úlohu pre štátnu správu, ako aj pre profesijné zväzy a komory, vidím vytváranie stimulov pre malých podnikateľov, ktorí by mohli zamestnať seba, časť rodiny a podobne. Ľudia sa o seba často lepšie postarajú sami, ako sa o nich postará veľká fabrika. Treba výrobcom dať určité mantinely, ale nie vo forme vysokých pokút. Dôležité je poradenstvo a tam je aj úloha štátu stimulovať zamestnanosť a aj drobnú domácu produkciu. Potom by sa automaticky zmenil aj podiel domácich potravín na trhu. Treba stimulovať, aby sa vyrábala čo najširšia paleta regionálnych produktov. Ohľadom podielu slovenských potravín na trhu sa tiež informácie rôznia. Podiel slovenských potravín na pultoch je niečo iné ako podiel z predaja. Napríklad chlieb a pečivo, ktoré sa predávajú každý deň, tvoria možno 5 percent tržieb, ale v počte produktov tvoria možno jedno percento. Aj obchodné reťazce chcú spolupracovať s regionálnymi výrobcami. Je však jasné, že produkt sa musí niečím odlišovať, že na prvý pohľad vidno, že je to produkt napríklad z Malej Fatry. Regionálna značka dokáže pridať hodnotu, ale musia existovať aj výrobcovia, ktorí dokážu výrobky pre trh vyrobiť. Pozitívne vnímam iniciatívu MPRV SR v oblasti udeľovania Značky kvality SK, ktorú už aj obchodníci umiestňujú ako podporný element predaja. Podobná štátna podpora existuje už veľa rokov v Poľsku pod značkou "Teraz Polska." Nedá mi nespomenúť značku "Kvalita z našich regiónov," ktorá je realizovaná súkromnou agentúrou, ale práve pre malých výrobcov má veľký význam.

S čím by podľa vás mohol nejaký drobný podnikateľ začať?

Využiť to, čo má doma a nie je náročné na technológie, priestory, suroviny a prispôbiť výrobok chuti a zvykom odberateľa. Napríklad džemy s celými kúskami ovocia tu nevyrába nikto. Alebo poľský chren, ktorý sa považuje za najlepší na svete. Taký istý máme na Slovensku. Na Slovensku sa však doň pridáva veľa octu, čo v Poľsku, ale ani v Rakúsku nie je zvykom. Preto nie je predajný inde. Alebo také slivky v čokoláde. Rastie ich tu more. Stačí ich odkôstkovať, prisašiť, namočiť do čokolády a zabaliť do papierikov. V Poľsku sú obľúbenou sladkou a zároveň zdravou lahôdkou s čisto ovocným obsahom. Všetko na Slovensku máme, treba sa len zamyslieť a pustiť sa do toho.

Ukrajinské poľnohospodárstvo - spiaci obor

(18.03.2015; Roľnícke noviny; č. 12, Európska únia , s. 8; MALVÍNA GONDOVÁ)

Ukrajina bola nazývaná aj "obilnicou Európy". Táto krajina má potenciál zvýšiť svoju poľnohospodársko-potravinársku produkciu, ako aj predaj na svetových trhoch. V súčasnosti je Ukrajina čistým dovozcom poľnohospodárskych a potravinárskych produktov.

Európska únia pripravila niekoľko iniciatív na podporu ukrajinského poľnohospodárstva, akým je napríklad nedávne zvýhodnenie agropotravinárskeho exportu z Ukrajiny. Jednou z hlavných úloh pre ukrajinský vývoz agropotravinárskych komodít spočíva v dodržiavaní medzinárodných hygienických a fytosanitárnych noriem (napr. iba percento z 20 000 potravinárskych spoločností na Ukrajine realizuje HACCP). Politický kontext je stále poznačený zlou politickou situáciou a rozpočtovými problémami, ktoré ovplyvňujú možnosti podpory

poľnohospodárov. Súčasná geopolitická kríza na Ukrajine má vplyv na celú ekonomiku, vrátane agropotravinárskeho priemyslu. Odkedy Ukrajina získala v roku 1991 nezávislosť, jej poľnohospodársko-potravinársky sektor prešiel transformáciou. Poľnohospodárska produkcia po rozpade Sovietskeho zväzu prudko klesla a oživenie postupuje veľmi pomaly. Kedysi poľnohospodárstvo tvorilo viac než 20 percent hrubého domáceho produktu (HDP), teraz sa blíži k 10 percentám.

Ťažké obdobie pre ukrajinskú ekonomiku

V období rokov 2001-2008 zaznamenala Ukrajina silný hospodársky rast. Vnútna politická a ekonomická nestabilita Ukrajiny koncom roka prvej dekády tohto tisícročia nastala v rovnakom čase ako svetová ekonomická kríza, čo viedlo k výraznému zhoršeniu ekonomickej situácie na konci roka 2008. HDP poklesol v roku 2009 o 15 percent, následne v rokoch 2010 a 2011 vzrástol, ale ďalej stagnoval. Odvtedy je ukrajinská ekonomika menej dynamická, očakáva sa recesia, mena stráca hodnotu a finančný sektor je pod tlakom. V daňovej oblasti došlo k rozpočtovým škrtom a programy podpory pre poľnohospodárov boli v roku 2009 výrazne znížené, následne počas troch rokov mierne vzrástli a k ďalším škrtom došlo v roku 2013.

Agropotravinársky sektor

Krajina má 45,4 milióna obyvateľov. Tretina z nich žije vo vidieckych oblastiach, ktoré charakterizuje rýchle starnutie populácie, vysoká nezamestnanosť a vysoká miera chudoby. Výdavky na potraviny tvoria približne polovicu výdavkov priemernej domácnosti. Poľnohospodársky obrábaná pôda predstavuje okolo 41,3 milióna ha (EÚ má 188,4 milióna ha), z čoho je 80 percent ornej pôdy (EÚ 58 percent). Poľnohospodárstvo prispieva do HDP približne desiatimi percentami (EÚ 1,7 percenta), a zamestnáva takmer 17 percent pracovnej sily (EÚ 4,6 percenta). Ukrajina oplýva zdrojmi pre poľnohospodárstvo. Úrodné orné pôdy (černozeme bohaté na humus predstavujú polovicu pôd vhodných na pestovanie poľných plodín), mierna klíma, a nízke výrobné náklady poskytujú ukrajinským poľnohospodárom silný potenciál konkurenčných výhod. Ďalšou výhodou Ukrajiny je jej strategická poloha na križovatke medzi Európou a Áziou, čo je dobrá pozícia na dosiahnutie stredomorských trhov. Odborníci však pravidelne zdôrazňujú, že týmto potenciálom sa mrhá, najmä v dôsledku nesprávnej politiky a nedostatku finančných zdrojov. Štruktúra poľnohospodárskej výroby je dvojité milióny malých rodinných fariem spoluexistujú s veľkými komerčnými farmami, ktoré obhospodarujú niekedy aj niekoľko tisíc hektárov. Veľké farmy sa zameriavajú väčšinou na produkciu rastlinných komodít na export a na suroviny pre výrobu biopalív. Produkujú približne polovicu celkovej poľnohospodárskej produkcie, druhá polovica pripadá na malé farmy. Sektor rastlinnej výroby má v poslednej dekáde rastúci trend, ale živočíšna výroba, okrem produkcie vajec je stále problematická. Dodávky mlieka pre spracovateľský priemysel sú nedostatočné (čo sa týka kvantity, ale aj kvality). Mliekarenský priemysel trpí stálym nedostatkom surového mlieka na spracovanie. V priemere v období rokov 2007 a 2011 sa viac ako polovica surového mlieka nedostala k spracovateľom. Z hľadiska úrod sú dosahované úrody obilnín nízke a v poslednej dekáde sú pod priemerom zodpovedajúceho svetového priemeru. Priemerná miera výnosov obilnín ukazuje, že existuje rozdiel 10 až 40 percent medzi skutočným a potenciálnym výnosom, ktorý by mohol byť dosiahnutý s kvalitou pôdy a klimatickými podmienkami. Výnos na hektár obilia je asi polovičný v porovnaní so Spojenými štátmi, a oveľa nižší ako v členských štátoch EÚ, ako je Poľsko a Nemecko.

Potenciál v potravinách

Počas posledných desiatich rokov zaznamenal ukrajinský agropotravinársky sektor značný rast, vzhľadom k národnej politike, rastúcej spotrebe potravín a príjmov. Potravinársky a nápojový priemysel rástol v rokoch 2000 a 2007 približne o 35 percent ročne. V roku 2008 klesol o 27 percent a v roku 2009 o 23 percent v dôsledku klimatických podmienok a finančnej krízy. Najdôležitejším odvetvím potravinárskeho priemyslu je spracovanie mlieka, výroba oleja, cukru a cukrovínok, múky, škrobu a melasy a výroba konzervovaného mäsa a zeleniny. Spracovanie potravín je jedným z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odvetví ukrajinskej ekonomiky, takmer pokrýva domáci dopyt potravín na Ukrajine. Postupné otváranie ukrajinského trhu prinieslo zmeny v sortimente, vzhľade a kvalite potravinárskych výrobkov tak u medzinárodných, ako aj u domácich značiek. Podľa pozorovateľov ukrajinskí výrobcovia potravín modernizujú svoje výrobné zariadenia a hľadajú nové technológie, aby zostali konkurencieschopní na domácom trhu a mohli zvýšiť vývoz. Tento sektor má značný výrobný, výskumný aj ľudský potenciál a v posledných rokoch začali medzinárodné potravinárske spoločnosti považovať ukrajinský trh za atraktívny. Hlavné problémy, s ktorými sa poľnohospodársko-potravinársky sektor na Ukrajine stretáva, sú problémy s prístupom k pôde, málo rozvinutá infraštruktúra, zlý prístup k finančným zdrojom, slabá a neefektívna štátna politika pre rozvoj poľnohospodárstva, nízka kvalita poľnohospodárskych tovarov (hlavne u dobytky, ktorý pri exporte často nespĺňa normy EÚ), dlhé a byrokratické colné procedúry, slabá úroveň systému kontroly a nízka efektívnosť v sektore (zlá kvalita osív, nízka produktivita práce, atď.).

Pretrvávajúca kríza postihuje aj agropotravinársky sektor

Ukrajinská ekonomika prechádza veľmi ťažkým obdobím. Sú už citeľné dopady konfliktu a môžu sa ešte zhoršovať. Podľa niektorých expertov sa strata Krymu môže tiež podpísať na poklese HDP Ukrajiny (medzi 6 a 8 percentami). Provincie Doneck a Luhansk predstavujú okolo 16 percent ukrajinského HDP a 25 percent exportu. Aj zahraničné investície do poľnohospodárstva a potravinárstva môžu byť konfliktom postihnuté.

Rovnako ako ostatné sektory hospodárstva, aj agropotravinársky sektor je konfliktom ovplyvnený. Banková kríza sa dotýka aj farmárov, ktorí čelia vysokým úrokovým mieram. Takisto majú problém s nákupom vstupov, čo vedie k nižším úrodám. Niektorí experti varujú, že tohtoročná úroda kukurice by mohla byť nižšia až o 18 percent a pšenice o 16 percent. Ukrajinský premiér vyhlásil, že žatva bude až o 15 percent nižšia ako dôsledok konfliktu. Okrem toho, jedna z tovární na spracovanie slnečnicových semien firmy Cargill pri Donecku bola nedávno zničená. Jedným z ďalších dôsledkov pokračujúceho konfliktu na Ukrajine je, že Rusko zaviedlo protiopatrenia namierené proti krajinám, ktoré naň uvalili ekonomické sankcie uvalením ročného embarga na dovoz vybraných potravinárskych výrobkov, vrátane určitých mäsových, rybiech a mliečnych výrobkov, ovocia a zeleniny z USA, EÚ, Kanady, Austrálie a Nórska. Okrem toho v auguste kvôli viacerým zákazom dovozu do Ruska, Ukrajina zastavila mnoho poľnohospodárskych exportov do Ruska. Nasledovať budú pravdepodobne veľké zmeny na svetovom trhu. V júni 2014 Európska rada vyjadrila záväzok podporiť proces ekonomickej stabilizácie na Ukrajine. V tejto súvislosti sa v júli stretli na koordináčnom stretnutí hlavní medzinárodní darcovia. Na tomto stretnutí boli ukrajinskými predstaviteľmi prezentované sektory poľnohospodárstva a energetiky ako dve kľúčové odvetvia atraktívne pre investície. Neskôr, v auguste 2014 Rada prijala vyhlásenie o podpore zvrchovanosti, územnej celistvosti, jednoty a nezávislosti Ukrajiny a o pripravenosti poskytnúť ďalšiu podporu v súlade so zistenými potrebami.

Úloha Slovenska v Európskej poľnohospodárskej politike

(18.03.2015; www.sme.sk; Blogy, 15:36, s. -; Faltys Hans)

Tak nám predvčerom zasadla Rada EÚ pre poľnohospodárstvo. Dalo by sa predpokladať, že to bolo zasadnutie vážne, ktoré sa zaoberalo postupným strácaním konkurencieschopnosti európskeho poľnohospodárstva. Alebo žeby nie?

Zdá sa, že naša konkurencieschopnosť voči svetovému poľnohospodárstvu nie je až taká vážna téma. Najdôležitejším bodom rokovania totiž bolo ekologické pôdohospodárstvo. "Slovensko zastáva názor, že v ekologických produktoch by sa nemali vyskytovať rezíduá pesticídov," informovalo v Bruseli naše zastúpenie. Nuž táto trošku detinská rozprava na pôde EÚ sa nám obyčajným nedôležitým ľuďom zdá trošku smiešna.

Vlny podpory niekoho na úkor niekoho iného sa segmentom pôdohospodárstva v jej novej Spoločnej poľnohospodárskej politike prelievajú z jedného rohu do druhého. Pri tom sú založené na chybných premisách, ktoré rozhodne tak všeobecne neplatia, ako si to páni v EÚ alebo na našich úradoch myslia. Spomeniem niektoré za všetky:

-nie je pravda, že malé poľnohospodárske podniky vyrábajú lepšie potraviny ako veľké. Vo väčšine prípadov je to práve naopak, pretože malé podniky nemajú dostatočný obrat na to, aby zamestnávali profesných inžinierov agronómov a zootechnikov.

-nie je pravda, že malé podniky na výrobu potravín vyrábajú kvalitnejšie potraviny ako veľké. Vo väčšine prípadov je to práve naopak, pretože procesy na udržiavanie konštantnej kvality výroby jednoducho niečo stoja a malé podniky si ich nemôžu dovoliť.

-nie je pravda, že ovocie neoštetrené pesticídmi a fungicídmi je zdravšie ako oštetrené. Vo väčšine prípadov je to práve naopak, pretože napr. plesne žijúce na a v rastlinách produkujú jedovaté látky, ktoré sa spracovaním nerozložia.

-nie je pravda, že mladí ľudia vedú poľnohospodárske podniky lepšie ako starší. Vo väčšine prípadov je to práve naopak.

-nie je pravda, že dotovanie málo rozvinutých regiónov im pomôže dohnať tie rozvinuté. To súvisí s nefunkčnosťou sociálneho inžinierstva. Či je nefunkčné preto, že masy jednoducho inžinierstvu odolávajú alebo preto, že sociálni inžinieri sú hlupáci, je na dlhšiu debatu.

-nie je pravda, že adresná podpora projektov je efektívnejšia ako plošná. Vo väčšine prípadov je to práve naopak, pretože ľudia, ktorí rozhodujú o adresách podpory, nedokážu získať detailnú informáciu o vnútornej potrebe jednotlivých projektov. Tak hoci by aj mali čo najlepšiu vôľu, nemajú inú možnosť, len podporovať subjekty s najlepšimi projektmi po formálnej stránke namiesto subjektov s najlepšimi projektmi po obsahovej stránke.

-vôbec nie je pravda, že reťazce nie sú ochotné predávať slovenské výrobky. Naopak, prahnú po nich, len nevedia nájsť dostatok sofistikovaných dodávateľov.

-nakoniec nie je pravda, že reťazce sú zariadenia na predaj lacných, nekvalitných potravín. Reťazce sú podniky na voľnom trhu, ktoré sa usilujú predávať to, po čom je dopyt. Až bude dopyt po kvalitných potravinách potom ich budú reťazce predávať.

Prečo o tom celom píšem? Na tom istom zasadnutí Rady EÚ pre poľnohospodárstvo sa totiž Slovensko vyjadrilo, že by rado, keby sa odložili o rok sankcie za bordel pri rozdávaní peňazí v pravidlách novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorý zaiste urobíme. Aby ste správne rozumeli:

Nežiadali sme, aby sa konečne naplnili predvstupové dohovory a vyrovnali sa dotácie napríklad s tými vo Francúzsku.

Nežiadali sme ani, aby sa dotácie úplne zrušili a aby sa tak rozvinula normálna konkurencia v tomto sektore.

Ani sme nežiadali, aby sa presunuli dotácie do tzv. prvého piliera, kde je podporovaný každý, kto má nárok, z druhého piliera, kde sú podporovaní len vybraní jednotlivci.

Dokonca sme nežiadali, aby sa dotácie preskupili z dotácii podľa množstva výrobných prostriedkov (rozumej, pôdy, kráv a pod.) na dotácie podľa produkcie.

Nič z toho, čo dáva zmysel sme nežiadali.

Aká asi tak môže byť úloha Slovenska pri formovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky, keď jediné, o čo mu ide, sú ročné úľavy pri administratívnom procese? Nuž, asi žiadna.

Slovenské ošípané na vrchole rebríčka

(19.03.2015; Televízna stanica Markíza; Televízne noviny; 19:00; por. 9/30; Soňa Juricová / Jaroslav Zápala, Mária Chreneková Pietrová)

Jaroslav Zápala, moderátor:

"Konečne nie sme na chvoste rebríčka, ale na jeho popredných miestach. Patríme medzi desiatku krajín, ktoré pri chove ošípaných používajú najmenej antibiotík."

Mária Chreneková Pietrová, moderátorka:

"Slováci však nejedia len slovenské mäso. Prekvapí vás, ako sú na tom ostatné štáty Európskej únie, z ktorých mäso pravidelne dovážame."

Soňa Juricová, redaktorka:

"Vyvoláva alergické reakcie, buduje v nás odolnosť voči antibiotikám. Keď sme potom chorí, tie z lekárne už nezaberajú. Aj takú šarapatu dokáže narobiť mäso zo zvieratá nadopovaného antibiotikami. Najnovší prieskum ukázal, ktoré krajiny Európskej únie sú na tom najlepšie a ktoré najhoršie. Len tri celá osem miligramu antibiotík na kilogram ošípaných radí Nórsko na prvé miesto. Hneď za ním je Island (5,9 mg), Švédsko (13,5 mg), Fínsko 23,8 mg), na siedmom mieste sme my (43,2 mg)."

Ľubomír Jahnátek, minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka:

"Tie výsledky, ktoré sme dostali k dispozícii, sú zarážajúce."

Soňa Juricová:

"Na chvoste sú totiž krajiny, z ktorých bravčové mäso pravidelne dovážame. Česká republika skončila na šestnástom mieste s takmer dvojnásobným množstvom antibiotík na kilo ošípaných (79,8 mg), (19.) Poľsko trojnásobok (132,2 mg), (21.) Belgicko štvornásobok (161,1 mg), (22.) Nemecko päťnásobok (204,8 mg) a (23.) Španielsko skoro až šesťnásobne viac (242,0 mg). Takmer na konci (24.) skončilo aj Maďarsko (245,5 mg)."

Jozef Bíreš, riaditeľ Štátnej veterinárnej a potravinovej správy:

"Je veľká diferenciácia v používaní a spôsobe aplikácie antibiotík. Niektoré vôbec nejdú cez veterinárneho lekára a tým pádom chovateľ si narába s nimi, ako chce."

Soňa Juricová:

"U nás v tomto smere funguje prísna kontrola. Každý miligram použitých antibiotík musí chovateľ zaevidovať."

Ľubomír Jahnátek:

"Možno aj toto svedčí o tom, že tie potraviny, ktoré sú vyrobené zo slovenských zdrojov, zo slovenského mäsa, sú podstatne kvalitnejšie a bezpečnejšie ako z dovozových destinácií."

Soňa Juricová:

"Hoci prieskum čo-to nasvedčuje, nemožno každého chovateľa hádzať do jedného vreca. Isté však je, že po antibiotiká by sme mali chodiť do lekárne a nie do mäsiarstva. Ministerstvo i veterinárna správa odporúča sledovať informáciu o pôvode mäsa. Tento údaj bude už o dva týždne na obaloch povinný."

Ekonomicko-právne správy

Podvodníci okrádali štát fiktívnymi obchodmi s mäsom

(19.03.2015; www.sme.sk; Z domova, 10:43, s. -; Redakcia)

Štátny rozpočet tak od januára 2013 do konca mája 2014 pripravili najmenej o 850 000 eur.

BRATISLAVA. Polícia odhalila ďalšie podvody pri obchodovaní s mäsom. Hovorkyňa Úradu špeciálnej

prokuratúry Jana Tökölyová informovala, že policajný vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry obvinil v stredu Emíliu A., Romana A. a Ctibora G. z pokračujúceho zločinu skrátene dane a poistného spáchaného formou spolupáchateľstva.

Obvinení podľa zaistených účtovných dokladov pri prehliadkach od januára 2013 do konca mája 2014 páchali a naďalej páchajú na území Slovenskej republiky ekonomickú trestnú činnosť spočívajúcu v skrátene dane a poistného.

Ako vysvetlila Tökölyová, trestná činnosť spočíva v znížení vlastnej daňovej povinnosti a v neoprávnenom uplatňovaní odpočítavania si dane z pridanej hodnoty u rôznych podnikateľov reálne nadobúdajúcich tovar.

Páchali ju takým spôsobom, že fiktívne obchodovali s mäsom a mäsovými výrobkami od rôznych dodávateľov s nastrčenými slovenskými spoločnosťami. Takýmto konaním pripravili štátny rozpočet od januára 2013 do konca mája 2014 najmenej o 850 000 eur.

V súčasnosti prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry podáva návrh na vzatie do väzby dvoch obvinených Romana A. a Ctibora G. Tökölyová pripomenula, že obvinený Roman A. je stíhaný aj v inej trestnej veci za rovnaké skrátene dane a poistného za obdobie rokov 2008 až 2011 so spôsobenou škodou na štátnom rozpočte vyše 6,5 milióna eur, teda v páchaní trestnej činnosti pokračuje.

Roman A. je v tomto druhom prípade obvinený spolu s ďalšími 14 osobami, stíhajú ich na slobode.

Najdôležitejšie zmeny pre zamestnávateľov v tomto roku

(17.03.2015; www.etrend.sk; eTREND, , s. -; Zuzana Kollárová)

V poslednej časti seriálu mapujeme "nášľapné míny", ktoré číhajú na zamestnávateľov tento rok v schválených zákonoch.

Zdroj - SITA/AP

1. Odvody zamestnávateľov a zamestnancov

Zamestnanci, ktorí pracujú za minimálnu mzdu si od januára polepšili. Minimálna mzda sa totiž zvýšila z 352 na 380 eur. Od existencie minimálnej mzdy ide o jej najvyšší nárast - až o 7,95 percenta. Na 2,184 eura sa zvýšila aj minimálna hodinová mzda. To, samozrejme, zdvihlo náklady zamestnávateľov na pracovnú silu.

Minimálny vymeriavací základ zamestnanca a zamestnávateľa pre sociálne a zdravotné poistenie nie je stanovený. Maximálny vymeriavací základ sa zvýšil na 4 120 eur.

Podľa zamestnávateľov v minulosti po neadekvátnom zvýšení najnižších plátov prišlo o prácu približne 20 až 30 percent ľudí. Vláda už avizovala, že od budúceho roku opäť počíta so zvyšovaním minimálky. Najnižšia mzda sa má prehupnúť cez 400 eur. Práve zníženie nákladov na prácu pri nízko príjmových skupinách obyvateľov podľa zamestnávateľov rozhoduje o ich udržaní sa na pracovnom trhu. Za minimálnu mzdu pracujú na Slovensku zamestnanci najmä v textilnom priemysle, stavebníctve či **poľnohospodárstve**.

2. Odpočet na zdravotné odvody

Takmer 600-tisíc zamestnancov a ich zamestnávateľov má od januára nárok na nižšie zdravotné odvody. Takúto možnosť priniesla novela zákona o zdravotnom poistení. Vo februári už dostali tí, ktorí o to požiadali, vyššie mzdy. Nárok na odpočítateľnú položku má každý zamestnanec, ktorý má príjem z pracovnoprávneho vzťahu, štátnozamestnaneckého vzťahu, služobného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu (napríklad príslušníci PZ SR, SIS, členovia väzenskej a justičnej stráže, prokurátori, hasiči...). Dohodárom a zamestnávateľom vláda túto úľavu nepriznala. Musia platiť takmer také odvody ako riadni zamestnanci. Odpočítateľnú položku si nemôže uplatniť konateľ, štatutár, ktorí dostávajú odmenu a mimo sú aj živnostníci.

3. Pracovná zdravotná služba

Zamestnávateľovi štát naložil od januára novú byrokratickú povinnosť, ktorá ho zaťažuje aj finančne. Musel od januára zaviesť pre všetkých zamestnancov bez ohľadu na to, do ktorej pracovnej kategórie sú zaradení, pracovnú zdravotnú službu. Vyplývalo to z novely zákona číslo 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Pracovnú zdravotnú službu môžu robiť pre zamestnávateľa buď vlastní zamestnanci, alebo si ju zabezpečí od externej spoločnosti. Vlastného zamestnanca môže zamestnávateľ využiť vtedy, ak ide o lekára s určenou špecializáciou podľa zákona, verejného zdravotníka, bezpečnostného technika alebo autorizovaného bezpečnostného technika. Vykonávanie pracovnej zdravotnej služby vlastnými zamestnancami musí firma písomne oznámiť regionálnemu Úradu verejného zdravotníctva. Za porušenie povinností v zákone hrozí zamestnávateľovi pokuta vo výške od 150 do 20 000 eur.

4. Zmeny v dohodách

Novelou zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení došlo od júla 2014 k ďalšej, pre zamestnávateľov dôležitej zmene. Všetky dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru je už možné uzatvárať len na dobu určitú. Zmena nastala aj v prípade splatnosti odmeny vyplácanej dohodárovi.

Všetky tri typy dohôd, teda o brigádnickej práci študentov, o vykonaní práce alebo o pracovnej činnosti

možno uzatvárať len na dobu určitú, najviac na 12 mesiacov. Ak má zamestnávateľ uzatvorené staršie dohody, teda pred 1. júlom 2014, takéto dohody skončia najneskôr 30. júna 2015. Zamestnávateľ potom musí tieto dohody odhlásiť z poisťovní. Následne môže uzatvoriť novú dohodu, nanovo ju však prihlási.

Pre dohodu o brigádnickej práci študentov a dohodu o pracovnej činnosti tiež platí, že odmena za prácu je splatná a musí byť vyplatená najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom sa práca vykonala. Ide teda vždy o pravidelný príjem. Nie je možné dohodnúť sa s dohodárom na nepravidelnom odmeňovaní, ako to bolo do 1. júla 2014.

Od januára sa zvýšil príjem študentov, z ktorého neplatia odvody z dohôd o brigádnickej práci na 200 eur. Platí to bez ohľadu na to, či sú stredoškóľáci alebo vysokoškóľáci. Výnimka z neplatenia poistného sa naďalej uplatňuje písomne u zamestnávateľa prostredníctvom Oznámenia a čestného vyhlásenia k dohode o brigádnickej práci študenta. Ak má študent viacero dohôd, výnimku si môže uplatniť iba na jednu dohodu.

Ak študent zarobí viac ako 200 eur, platí poistné na dôchodkové poistenie z rozdielu medzi dosiahnutým príjmom a touto sumou. Starobné poistenie platí 4 percentá a invalidné poistenie 3 percentá pri uplatnení výnimky len z príjmu nad hranicu 200 eur. Zamestnávateľ odvádza za študenta starobné poistenie 14 percent, invalidné poistenie 3 percentá, do rezervného fond 4,75 percenta a to len z príjmu nad hranicu 200 eur),

garančné poistenie 0,25 % (z celého príjmu), úrazové poistenie 0,8 percenta (z celého príjmu) a rezervný fond 4,75 percenta (pri uplatnení výnimky len z príjmu nad hranicu 200 eur)

5. Novela zákonníka práce od 1. marca 2015

Novela Zákonníka práce zmenila definíciu závislej práce. Od 1. marca 2015 je závislá práca definovaná ako "práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom." Z definície vypadlo odmeňovanie, teda po novom za závislú prácu nie je potrebné poberať mzdu alebo odmenu. Ak ide o závislú prácu, zamestnávateľ musí mať so zamestnancom uzatvorenú pracovnú zmluvu alebo dohodu. V opačnom prípade ide o nelegálne zamestnávanie. A za to hrozia zamestnávateľom vysoké pokuty od inšpektorátu práce.

V oblasti dočasného pridelenia zamestnancov nastalo od marca množstvo zmien, ktoré sa však netýkajú len agentúr dočasného zamestnávania, ale aj firiem, ktoré svojich zamestnancov poskytnú inej firme, ak sú splnené všetky tri podmienky Zákonníka práce.

Dočasným pridelením je aj výkon práce zamestnancom, prostredníctvom ktorého zamestnávateľ alebo agentúra dočasného zamestnávania vykonáva činnosť pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ak

- právnická osoba alebo fyzická osoba ukladá zamestnancovi pracovné úlohy, organizuje, riadi a kontroluje jeho prácu a dáva mu na tento účel pokyny,

- táto činnosť sa vykonáva prevažne v priestoroch právnickej osoby alebo fyzickej osoby a prevažne jej pracovnými prostriedkami alebo táto činnosť sa prevažne vykonáva na zariadeniach právnickej osoby alebo fyzickej osoby a

- ide o činnosť, ktorú má právnická osoba alebo fyzická osoba ako predmet svojej činnosti zapísanú v príslušnom registri.

Dĺžka dočasného pridelenia zamestnanca je obmedzená najdlhšie na 24 mesiacov. Dočasné pridelenie k tomu istému užívateľskému zamestnávateľovi bude možno predĺžiť alebo opätovne dohodnúť v rámci 24 mesiacov najviac štyrikrát; to platí aj v prípade dočasného pridelenia toho istého zamestnanca inou agentúrou dočasného zamestnávania k tomu istému užívateľskému zamestnávateľovi.

Ak je zamestnanec dočasne pridelený po dobu viac ako 24 mesiacov alebo viac ako štyrikrát v rámci 24 mesiacov, zaniká pracovný pomer medzi zamestnancom a agentúrou dočasného zamestnávania a vzniká pracovný pomer na neurčitý čas medzi zamestnancom a užívateľským zamestnávateľom.

Dočasné pridelenie už nemožno dohodnúť na práce, ktoré regionálny úrad verejného zdravotníctva zaradí do 4. kategórie (najrizikovejšie typy prác).

Užívateľský zamestnávateľ nemôže po novom zamestnanca, ktorý je k nemu dočasne pridelený, dočasne prideliť k inému užívateľskému zamestnávateľovi.

Ak agentúra dočasného zamestnávania neposkytne dočasne pridelenému zamestnancovi mzdu najmenej rovnako priaznivú ako patrí porovnateľnému zamestnancovi užívateľského zamestnávateľa, je užívateľský zamestnávateľ povinný dočasne pridelenému zamestnancovi poskytnúť túto mzdu alebo rozdiel medzi mzdou porovnateľného zamestnanca užívateľského zamestnávateľa a mzdou, ktorú poskytla dočasne pridelenému zamestnancovi agentúra dočasného zamestnávania.

Užívateľský zamestnávateľ je povinný viesť evidenciu dočasne pridelených zamestnancov a evidenciu pracovného času, práce nadčas, nočnej práce, aktívnej časti a neaktívnej časti pracovnej pohotovosti dočasne prideleného zamestnanca v mieste výkonu práce dočasne prideleného zamestnanca.

Seriál sme pripravili v spolupráci s Veronikou Dubielovou, konateľkou spoločnosti Účtovná jednotka, ktorá sa zaoberá poradenstvom v oblasti daní a účtovníctva.

